

Montserrat Minobis

Els germans Fortuny, en Lluís, en Joan, en Josep i la Maria, més en Carlos F. Vidal, són una altra vegada la Companyia Elèctrica Dharma. L'Esteve és pràcticament substituïble, però tot i això, l'amor per la música i, per damunt de tot, el record de l'Esteve han fet possible el retrobament amb aquest grup musical que tant ha significat per a la música rock del país. No podríem entendre la història de la música, de la cançó catalana, sense l'Elèctrica Dharma. Perquè si algun grup ha penetrat a fons i endins en la música jove, i per als joves, aquest ha estat la Companyia Elèctrica Dharma.

A començament de l'estiu passat van començar una timida —però reeixida— reaparició. Ara la fan evident amb la gravació d'un elapè que durà un títol prou eloqüent i significatiu: *Fibres del cor*. Vuit temes musicals —cantats— que l'Esteve havia deixat pràcticament acabats, i als qual en Josep, la veu del grup, va posar lletra.

—Per què heu posat aquest títol, *Fibres del cor*?

—J. Ens va semblar que així resumíem les vuit cançons de l'Esteve, que són les que formen el conjunt del disc. Tots hi vam estar d'acord i així es titula.

Així, ben senzillament, contesta en Josep. La conversa la vaig mantenir, però, a tres bandes. En Josep —que és com he assenyalat abans la veu del grup) i en Lluís Fortuny, i a més amb l'altre gran amic i membre del conjunt, en Carlos F. Vidal.

—Què heu fet durant aquest llarg silenci musical?

—C. Doncs, després de la mort de l'Esteve, pràcticament res. Estàvem tan aclaparats que ens vam quedar sense idees, ens trobàvem perduts i fins i tot ens vam plantejar si abandonàvem. De fet, però, individualment, cadascun de nosaltres ha anat tocant —n'hem après molt—. Hem estudiat, hem perfeccionat els instruments, fins que vam començar a sentir les ganes i estimulats per les peces que ja teníem de l'Esteve, per les cartes que vàrem rebre de moltíssims amics i seguidors, vam pensar que potser podíem tornar. I així, d'a-

COLITA

Torna la Dharma

'Fibres del cor' és el títol del nou disc que grava en aquests moments la Companyia Elèctrica Dharma. Vuit temes que l'Esteve Fortuny havia compost i que representen l'esperat retorn d'aquest important grup musical. L'amor per la música i el record del desaparegut Esteve han fet possible l'anhelat retrobament.

questa manera tan simple, ens hi vam tornar a posar.

—Sou conscients que *Elèctrica Dharma* va trencar molts lloms dins el que entenem en aquells moments per música o cançó catalana? És a dir, pel que fa a tocar, interpretar, a una manera de fer, un estil en definitiva que tothom va qualificar de molt mediterrània?

—J. És que quan vam començar ja ens ho vam plantejar des d'aquesta òptica. Després del primer disc, a nosaltres mateixos ja ens va semblar que sonava molt a rock americà, i vam decidir que calia emprendre una línia tot pensant que ja hi havia una música mediterrània per recuperar. De fet, no ens va sorprendre gaire que la gent ho rebés bé, perquè ja era la nostra proposta.

—C. Tot el que es feia aleshores no sortia gaire d'allò que hem entès com a cançó. El que vam fer va ser agafar aquelles cançons i melodies més típiques com a mediterrànies i tocar-les amb instruments elèctrics i el resultat de la barreja va agradar al públic i, de retruc, nosaltres vam tenir èxit.

—Les vuit peces que conformen aquest disc *Fibres del cor* són totes cantades. Serà una sorpresa?

—Ll. Doncs sí i no: Dharma té dotze elapès al mercat i en cadascun hi ha moltes cançons cantades. De tota manera, aquest és el primer disc en què totes són cantades. La sorpresa serà, doncs, relativa.

—J. De fet, un dels motius que ens van impulsar a tornar va ser el fet de tenir molt material de l'Esteve. El material instrumental el vam utilitzar en el

concert-homenatge a l'Esteve, i el que quedava i ens agradava eren cançons. Nosaltres les tenim, és clar, molt sèntides i ens semblen molt Dharma. Jo penso que per a un tipus de sector pot ser una sorpresa perquè representa un petit canvi.

—Però tot això, què representa per a vosaltres? Què de l'esperit i la música de l'Esteve continua marcant la vostra trajectòria? I després?

—C. Mira, ara per ara estem concentrats en el disc i el seu resultat. I si tenim material de l'Esteve és material que ens interessa perquè forma part de nosaltres mateixos i ens agrada. I prou. Més endavant si cal ja ens ho replantejarem tot.

—J. Jo ja volia dir-t'ho abans. El fet d'escollir aquestes cançons i decidir fer-les i enregistrar-les obeïa a l'impuls per

part nostre de pensar i creure que l'Esteve encara era amb nosaltres. No físicament, és clar, però com si treballéssim amb ell, ja que escoltàvem les cintes, que ell ja havia gravat, i així s'hi feia present. De tal manera que hi ha una cançó, *La lluna ha fet el ple*, que hem respectat tal qual l'havia gravat l'Esteve i amb la seva veu.

—L'Esteve ha estat sempre el motor o líder a l'entorn del qual fèieu música?

—J. Doncs, per ser-te sincer, hi girem més ara que no pas abans...

—Creieu que aquest és un bon moment per reparèixer?

—Ll. Jo no crec que hagin canviat tant les coses... El rock català continua estant com fa tres anys, més o menys...

—J. A mi em sembla que encara que es pugui parlar d'una

certa revifalla les coses no estan pas gaire bé. És molt difícil competir amb la bèstia del rock anglosaxó i amb les multinacionals del disc... I la ràdio i la televisió no es distingeixen pas pel seu suport al que fem la gent del país i en la llengua del país, no et sembla? I mentre no es pugui treballar a un nivell d'igualtat, malament rai.

—C. El futur, pel que fa a la gent nova —i no nova— no és pas gaire afalagador. I com que veig que el país no dona com a país, resulta clar que calen ajuts institucionals. Nosaltres però no ens podem pas queixar. El públic respon i pel que fa als riscos som nosaltres mateixos els qui els correm. En tots sentits.

—J. Jo amb això dels ajuts institucionals no hi estic pas gaire d'acord. Jo penso que és el públic el qui ha de respondre. Si el públic vol cançons en català comprará discos i demanarà actuacions. En tot cas les institucions poden ajudar a crear un marc adequat per al desenvolupament de la música i la cançó catalanes.

—Ll. Jo hi afegiria que encara hi ha molta gent que té prejudicis. És a dir, que quan sent rock cantat en català no se li acut altra cosa que riure per sota el nas. I amb el castellà això almenys ara ja no passa. Hem de normalitzar, també aquí, la llengua; és ben clar!

—J. Per acabar d'arrodonir-ho, jo diria que moltes vegades —i encara ara— quan es té èxit en català n'hem de demanar perdó. No us sembla? La ràdio hauria de jugar un paper fonamental en aquest sentit, establint un nivell d'igualtat en la programació musical radiofònica. Cosa que no es fa.

—Us ha costat reprendre tota la tasca musical? Assajos, actuacions prèvies, etc...?

—J. La incorporació de la Maria, la petita de la colla Fortuny, amb el piano, ens ha ajudat molt. I la substitució de l'Esteve, amb la guitarra, és el que ens ha costat més. Per això hem donat més importància als teclats, que són cosa d'en Lluís i la Maria.

Al mes de març, *Fibres del cor*, de la Companyia Elèctrica Dharma, serà al carrer. Ben segur que molta gent, sobretot jove, es retrobarà amb el crit —que va donar peu a un disc— *força Dharma*, que sintetitza l'esperit i la música del grup.

AL VOSTRE GUST

Xavier Pérez

Anar al Mercat

Finalment, el Lliure ha estrenat les seves Noces de Figaro, i una generació d'espectadors que va aprendre a anar al teatre de la seva mà ha sospirat alleugida. Com Fabià Puigserver comentava fa pocs dies, l'obra de Caron de Beaumarchais, en possibilitar un discurs sobre la llibertat, va com l'anell al dit ara que un teatre que es va batejar Lliure ha corregut perill d'aturar l'exercici d'aquest do preciós. Si l'anterior espectacle del grup contenia la premonició paraula de Titànic al seu títol, cal confiar que les Noces —felices— del Lliure i el seu públic siguin operativament ratificades per les institucions en els temps que han de venir.

Aquests temps futurs ens portaran probablement al Palau de l'Agricultura, adjacent a l'Espai B del Mercat de les Flors, com a nova seu del Lliure. Deixant ara de banda que les necessitats d'audiència del grup demanarien també el dit Espai B, el cert és que aquest, de moment, ja funciona. La seva integració al programa teatral de l'Ajuntament no ha donat

especials sorpreses, i, entre les dues sales en actiu, el Mercat de les Flors continua responent, amb tots els pros i contres, a una curiosa política d'aparador, perfectament perllongada en les programacions estivals del Grec.

Des dels inicis de la seva utilització com a teatre —recordeu aquella extraordinària Carmen de Peter Brook?—, aquest aparador amb voluntat cosmopolita i internacional ens ha portat una colla de bons espectacles, al costat de rareses de difícil ubicació, i més aviat poca pro-

ducció nacional. La programació d'aquest trimestre segueix si fa no fa les mateixes directrius. Com sabeu, i coincidint per als cinèfils amb el Rohmer dels Teixidors, l'any es va obrir amb el Calderón de Pasolini, un text un punt dur fins i tot per als incondicionals del gran poeta. El mateix Centro Nacional de Nuevas Tendencias Escénicas que ens el va portar ha col·laborat en la coproducció de Bajo cuentos rodados hay una salamandra, que el grup Danat Danza us ofereix a l'Espai B fins al proper diumenge.

Sabine Dahrendorf i Alfonso Ordóñez, pares de l'actual equip, us brinden una coreografia nascuda del contacte amb el llenguatge ancestral de les comarques de Lleó, molt ben portada cap a terrenys més abstractes.

Pel que fa a l'espai fins ara habitual, avui acaben les representacions de Sis personatges en busca d'autor, l'espectacle d'Anatoli A. Vassiliev presentat per l'Escola d'Art Dramàtic de Moscou.

Per als qui hi feu cap aquest vespre, una recomanació: porteu ben llegida l'obra, encara que, un cop començada la representació, us en podeu oblidar: el programa de mà ja és prou explícit, i la fascinació la trobareu a l'escenari més que no pas en el record del text.

Però Pirandello no pot sentir-se ofès, perquè el seu discurs només ha estat portat al límit. I si no distingiu bé entre actors, espectadors, autors o personatges, declineu-vos a apostar per la veritat única de la ficció teatral. Segur que hi sortireu guanyant!